

Případová studie OPONICE

Oponice mají více než 50ti-letou tradici a v současné době zaměstnávají 140 pracovníků. Firma dodává pružiny pro tažná, tlačná, točená a listová pera. Pružiny se obvykle používají k tomu, aby udržely jednotlivé komponenty stroje v určité pozici, k tlumení nárazů a k funkcím, souvisejícím s absorpcí energie. Po řadu let se Oponice omezily na výrobu a prodej lehkých per, vyráběných metodou tváření za studena. Výroba těžších typů, vyráběných tvářením za tepla (např. pro auta), je ponechána specializované konkurenci. Lehká pera se používají v celé řadě výrobků a mají široké aplikace jako např. v kopírkách, holicích strojcích, karburátorech, vysavačích a brzdových systémech – v současné době existuje na 40 typů různých pružin – v současné době je řada typů přijata jako úřední standart (norma). Od samého začátku Oponice věnovaly velké úsilí konkurenci per. Oponická příručka o typech per a metodách jejich výpočtu se používá jako učební materiál na nejrůznějších technických školách.

Image Oponic je ve srovnání s konkurencí image spolehlivého dodavatele, jehož dodávky mají vysokou kvalitu (úzké tolerance a kvalita pružin, které nepodléhají únavě po dlouhou dobu). Ve srovnání s konkurencí mají Oponice tradičně relativně velké konstrukční oddělení (10 zaměstnanců), kteří se dnes zabývají zejména přípravou per podle individuálních požadavků zákazníka. Vznikla situace, kdy konstruktéři iniciují a udržují kontakty se zákazníky, aniž by to do této činnosti bylo zapojeno obchodní oddělení. Veškeré náklady tohoto oddělení spadají do celkové režie firmy.

Sortiment výroby

Oponice přijímají různé objednávky, které se týkají:

- jak standardních per (např. pro sedla kol), tak i speciálních (např. pro kopírky) na základě specifických požadavků zákazníků
- per s vysokými i nízkými požadavky na kvalitu
- velkých a malých sérií

Příjem zakázek

Zákazníky jsou prakticky vesměs české podniky. Příjem objednávek provádí obchodní oddělení (8 zaměstnanců) na základě telefonických a písemných objednávek. Příležitostně jsou vykonávány i návštěvy zákazníků. Obchodní oddělení má proto dva regionálně zaměřené prodejce. Vedoucí prodeje věnuje část svého času velkým zákazníkům a případnému exportu. Firma se obvykle prezentuje na veletrzích a má skromnou reklamu v obchodních periodikách. Mottem reklamy je: "Oponice vyrábějí všechny vaše pružiny." U zákazníka se dělají periodické návštěvy. Prakticky veškeré dodávky se realizují přímo, bez účasti velkoobchodu.

Výroba

Výrobní zařízení se skládá především ze stáčecích a ohýbacích strojů, které je možné nastavit na různé typy per pomocí matrice. Zařízení nejlépe vyhovuje středním a velkým sériím, ale užívá se i pro malé série. Asi 60% strojů je moderních. Zbývající část je považována za zastaralé. Závod má také malou ruční dílnu, kde se vyrábějí malé série nestandardních per.

V současné době jsou na trhu nabízeny dva typy výrobního zařízení:

- stroje pro daný typ per schopné vyrábět efektivně velké série (cena: asi 4 000 000 Kč). Oponice se dověděly, že konkurent A objednal minulý měsíc dva nové stroje;

- stroje řízené mikroprocesorem a s pomocným vybavením, které umožňuje různé nastavení a tedy i výrobu dle konkrétních požadavků zákazníka (cena 6 000 000 Kč)

Vývoj obratu a rentability investic

V posledních letech se obrat ustálil na 200 000 000 Kč ročně. Avšak rentabilita investic klesla a přestavuje dnes 10% - důvodem toho je ostrá konkurence výrobcích standardních per.

Vývoj trhu

Vývoj trhu (v kusech) u per tvářených za studena, jak doma, tak i v ostatních zemích Evropy, ukazuje už řadu let stejný trend: stabilní mírný vzestup (max. 2%). Podíl standardních per se odhaduje na 75%, přičemž tento trh se ročně zmenšuje o 5%, což je očekávaný trend i v budoucnu s ohledem na nahrazování elektromechanické konkurence elektronickou (např. u psacích strojů). Poměr obratu standardních/specifických per je v Oponicích 50/50.

Konkurence

Oponice jsou naší největší továrnou na výrobu per s 35% podílem na trhu per tvářených za studena. Největší domácí konkurent (A) má asi 25% a třetí (B), německá firma, má 15% podílu na trhu. Zbývajících 25% je rozděleno mezi 15 menších firem, které díky tomu, že se soustřeďují na prvky s nižší kvalitou a na malé výrobní série, mají nižší režii. Konkurence A i B působí ve stejné oblasti jako Oponice a se stejným výrobním programem. Konkurent A je taktéž především zaměřen na domácí trh.

Situace

Pan Tomáš Zdeněk, externí poradce managementu, byl požádán o pomoc při zlepšování konkurenční pozice Oponice. Podle T. Zdeňka je nezbytné udělat analýzu veškeré konkurence v odvětví per tvářených za studena v České republice.

Otázky:

- 1) Podle Portera je úroveň ziskové firmy ovlivněna 5 konkurenčními silami.
  - a) O které síly se jedná?
  - b) Využijte těchto 5 sil k vyjmenování faktorů, které mají vliv na ziskovost Oponice. Uveďte důvody pro svá tvrzení.
- 2) Udělejte analýzu silných a slabých stránek Oponice s ohledem na firmu a její konkurenční pozici.
- 3) Kterou konkurenční strategii by Oponice měly zvolit? Krátce tuto strategii popište.